

Diari d'un viatge de líders religiosos i civils a Barcelona

MANUEL PÉREZ

PERIODISTA

Del 20 al 26 d'octubre va tenir lloc a Barcelona la segona part d'un programa internacional d'intercanvi entre líders religiosos i civils: referents morals i espirituals, responsables comunitaris i professionals especialistes, tots ells i totes elles considerats «líders» per la seva capacitat d'implicació social més enllà dels interessos del grup, entitat, institució, partit o organització a què pertanyen.

La primera part d'aquest programa desenvolupat a tres bandes pel Centre Interreligió de Nova York, el Consell Interreligió d'Escòcia i el Centre UNESCO de Catalunya va tenir lloc als Estats Units –d'on sorgeix la idea– el juny del 2009 [vegeu *Dialogal* núm. 31]. Igual que allà, es tractava de seguir una agenda intensiva de visites per conèixer les persones i comunitats que conformen la diversitat religiosa local i els actors que des de les administracions o la societat civil la gestionen i hi col·laboren, tot parant atenció a les particularitats del context en què aquestes relacions es desenvolupen.

En aquest cas, el programa estava coordinat pel participant local, Unescocat, amb el suport de l'Ajuntament

de Barcelona, la Generalitat de Catalunya i la Fundació Pluralismo y Convivencia.

Dimecres, 20 d'octubre

És mig matí i Joaquim Mestre, regidor de Drets Civils, ens rep a l'edifici noble de l'Ajuntament, en un saló espaiós només omplert amb pintures murals. Un bon lloc per organitzar un ball, com pot ser-ho el programa que tot just obrim.

De moment, però, només ballen americans i americanes. La vaga general a França ha retardat l'arribada del grup escocès fins avui al migdia. Això ens ha fet modificar les previsions de benvingudes, desplaçaments i àpats, i mobilitzar d'urgència alguns membres més de l'equip. No passa res. Ja sabíem que, per facilitar el diàleg interreligiós, no n'hi ha prou de dinamitzar converses: també cal conduir furgonetes, triar restaurants i trobar adaptadors i bugaderies.

La primera impressió és que la gent de Nova York és adaptable i ens posarà les coses fàcils. Amb i entre

ELS I LES LÍDERS

Des de Nova York ens visitaven: **Chloe Breyer** i **Ted Pardoe**, pastora i pastor episcopals i responsables del Centre Interreligió; **Judy Chen**, coordinadora del budisme novaiorquès i nord-americà; **Michael Feinberg**, rabí i director d'una organització (interreligiosa) pels drets laborals i econòmics; **Chan Jamoona**, fundadora d'una llar per a gent gran de la comunitat hindú; **Arvind Kohli**, activista en qüestions educatives i sanitàries de la comunitat sikh; **Robina Niaz**, fundadora d'una entitat per a dones i famílies musulmanes víctimes de la violència domèstica, i

Jeff Thompson, mediador del departament de relacions comunitàries de la policia de Nova York.

I des de Glasgow: **Pramila Kaur** i **Frances Hume**, coordinadores del Consell Interreligió d'Escòcia; **Salah Beltagui**, membre fundador i coordinador del Consell Islàmic d'Escòcia; **Rita Docherty**, responsable en temes d'educació i de dona de la comunitat bahà'í; **Acharya Medanipati Mishra**, ministre del culte del temple hindú local; **Rewatha Kamburawala**, venerable monjo en cap de la comunitat budista de Sri Lanka a Gran Bretanya, i **Shanny Newall**, preveressa de l'Església d'Escòcia.

les persones de Glasgow –pràcticament les mateixes que l'any passat van viatjar als Estats Units– tampoc no hi hauria d'haver dificultats... Tot això és el que volem creure!

A la tarda ens posem en mans de Mohammed Halhoul, portaveu del Consell Islàmic de Catalunya i company del viatge a Nova York. Ens ha preparat un *tour*, que serà frenètic i excitant, pel seu barri, el Raval. Abans, però, a la seu de la seva entitat, es dona un d'aquells moments imprevistos en l'agenda que en realitat solen ser els més importants. Huma Jamsheed, incansable activista pels drets de les catalanes d'origen pakistanès, confessa a les visitants nord-americanes que en realitat sí que se sent una mica cansada de fer aquest paper tan difícil. Elles l'escolten molt afectuosament i l'animen a buscar aliances fins i tot entre nosaltres, els homes, en aquell precís moment oients privilegiats.

Pel carrer tothom ens saluda: representants de tota mena d'associacions i botiguers de tots els orígens. Alguns es comuniquen més fluidament amb les nostres convidades, panjabis com ells, que amb nosaltres. Són experiències directes (il·luminacions) del que significa viure en un món globalitzat. Passem pel Mercat de la Boqueria, on xerrem amb el gerent; per Sant Pau del Camp, on improvisem uns minuts de silenci-descans als quals tothom s'apunta amb molta naturalitat; també per l'oratori de l'entitat Camí de la Pau, on les visitants, com faran anem on anem, no deixaran passar l'oportunitat de preguntar per la situació de la dona. Al metro de tornada, fent mentalment balanç d'un primer dia magnífic, ens preguntem: resistirem?

Dijous, 21 d'octubre

S'allotgen a la Casa d'Espiritualitat Sant Felip Neri, en una zona extraordinàriament verda i calma de la ciutat. La congregació de monges catòliques que hi viu l'ha obert recentment per a estades de grups com el nostre. Les germanes s'aixequen molt d'hora per, abans d'anar a treballar, practicar la meditació zen en un *dojo* situat al pis de baix (i que alguns dels nostres convidats ja han fet servir aquest matí). Durant una setmana, a més a més, la Pilar i les altres s'ocuparan amb exquisida paciència de les nostres anades matineres i tornades tardanes.

Avui comencem trobant-nos amb els Mossos d'Esquadra, concretament amb les persones encarregades de pensar i ensenyar com han de ser les relacions dels policies amb les diferents comunitats. Comparteixen amb en Jeff la missió de fomentar una mentalitat més

mediadora i preventiva, i també les dificultats inherents a aquest procés.

A la tarda ens esperen la directora de Drets Civils, Rosa Bada, i responsables de la Direcció d'Immigració (programa d'acollida) i dels districtes de Ciutat Vella (serveis a la ciutadania) i Sants-Montjuïc (desenvolupament urbà). Des de diferents perspectives dins l'ajuntament, totes elles són «gestores» de la diversitat religiosa local. Ens donen informació útil per entendre les visites que fem (com ara que el 47 % de la població del Raval és d'origen estranger) i comparteixen amb nosaltres criteris i processos definits i afinats pel dia a dia.

Un budista i un hindú de Glasgow al Mercat de la Boqueria.

Al vespre hi ha canvi de plans. La defunció d'un membre de l'Església de Filadèlfia de Gràcia fa que cancel·lem la nostra assistència al culte. La gent està desolada, també per l'oportunitat perduda de viure de prop una forma d'expressar la fe única al món. Decidim aleshores acceptar la invitació de Huma per sopar a casa seva amb altres pakistaneses. Si bé això suposa allargar una mica més el dia i la majoria està molt cansada, es decideix col·lectivament que val la pena fer un petit esforç... que uns minuts després es veurà sobradament compensat per la calorosa acollida que rebem.

Divendres, 22 d'octubre

Visitem Afers Religiosos i Montserrat Coll, directora general, ens parla del model propi de laïcitat que Catalunya vol implantar (de separació però col·laboració, per exemple); també del moment de concreció, ja una mica avançat, en què es troba aquest model propi. Igualment ens parla de la llei de centres de culte. A Nova York, ara fa un any, els sorprenia el nostre relat de les dificultats viscudes per algunes minories a l'hora d'obrir espais. Però «com poden canviar les coses en un any», confessa Ted. Es refereix a una polèmica –mediàtica– en

què el Centre Interreligió ha estat mediant: l'oposició que està suscitant el projecte de centre cultural islàmic prop de la Zona Zero.

En acabar, Robina té la primera del munt d'entrevistes que li faran aquests dies. Ha estat considerada una de les «500 persones musulmanes més influents del món» i és, d'alguna manera, l'estrella del grup. Ella rebutja l'etiqueta, però la veritat és que impressiona la seva capacitat de transformar les preguntes difícils i tortuoses que li fan (sobre la dona musulmana, l'islam, etc.) en respostes clares, senzilles i, a més a més, esperançadores. «Qui té clara la seva missió, sap el que ha de dir; a mi m'ha costat molt, però crec que ho he aconseguit», explica tot sortint de la ràdio.

Foto de (sagrada) família amb l'arquitecte Bonet.

Després assistirem a la pregària del divendres d'una comunitat musulmana del Clot, visitarem l'Oficina d'Afers Religiosos de l'Ajuntament i, Diagonal amunt, celebrarem l'inici del sàbat amb la Comunitat Israelita de Barcelona. Prou teca com per considerar que ha estat un altre dia ben aprofitat... fins l'extrem d'haver de trucar a la residència per avisar que se'ns ha fet tard!

Dissabte, 23 d'octubre

David Casals i Míriam Díez, periodistes especialitzats en religió, ens acompanyen en les nostres reflexions matinals. Reclamen més facilitats per accedir a les comunitats religioses, tot i que també entenen que els mitjans no generin gaire confiança. Demanen, però, que no se'ls posi a tots en el mateix sac. Curiosament, idèntica reclamació a la que les religions solen fer als mitjans.

Fa novament un dia esplèndid, la ciutat fa goig i decidim prescindir de transport per arribar al centre bahá'í. Allà ens esperen representants de les diferents

aproximacions locals al diàleg interreligió, interespiritual o interconviccional. Gràcies a totes elles, Catalunya té sens dubte una riquesa singular per compartir en aquest àmbit. En acabar, gaudim d'un dinar molt generosament preparat per la comunitat, amb delicioses especialitats iranianes.

Són les dues i arriba un moment molt desitjat: el temps lliure. Al bell mig de la plaça Catalunya, els deixem anar sols per primer cop i els citem allà mateix al cap d'unes hores, que a ells se'ls faran molt curtes però a nosaltres un pèl llargues! Hi ha qui les aprofita per pujar al bus turístic, qui visita el Museu Picasso i fins i tot qui se'n va a veure el partit del Barça. A més, Salah ha quedat amb Mohammed; i el venerable i Acharya van a buscar la botiga d'un indi a qui fa un parell de dies, de passada, van prometre beneir el negoci i la família.

El programa del dia s'acaba a la parròquia del Cor de Maria, al carrer Sant Antoni Maria Claret, on la comunitat celebra l'inici del curs pastoral amb una missa, que és la primera per algunes persones del grup i durant la qual es demana per nosaltres més d'un cop. Finalitzada la cerimònia, passem a una sala perquè el rector ens faci una presentació de l'arrelament progressiu dels catòlics al barri i de la important tasca educativa i social, sobretot amb gent gran, que duen a terme. Tot plegat, amb molt caliu i perfectament cronometrat.

Diumenge, 24 d'octubre

A l'església protestant del carrer Tallers ens reben el pastor, Carles Capó, i la seva dona, Nathalie Reverdin, que també va viatjar l'any passat a Nova York. A alguns els sobta el tema del sermó: la serenitat, amb referències al món del *coaching*. D'altres pregunten per què no es fa la comunió. Ben aollits, en confiança, aquí i arreu s'aprenen moltes coses.

Dinem pel barri, al mateix lloc que el primer dia i que ens va molt bé perquè pot satisfer tant les opcions vegetarianes com les no vegetarianes, que ja començaven a sentir-se una mica discriminades amb tant restaurant hindú. A més, l'amo recorda les particularitats de cadascun i cadascuna, que són moltes: ceba, no ceba, no picant, picant, molt picant, plat i coberts propis, etcètera.

I marxem cap a la Sagrada Família, que aquests dies s'està posant a punt per a la visita de Benet XVI. Mossèn Jaume Aymar, també company de viatge a Nova York, ens ha ajudat a concertar una visita comentada. La nostra guia ja fa una estona que parla quan, per sorpresa, excusant-se pel retard degut a una celebració familiar, apareix Jordi

Bonet, arquitecte en cap de l'obra i fill d'un col·lega de Gaudí. Comença aleshores un altre d'aquells moments especials que fan esvaïr el cansament acumulat. Durant més d'una hora, amb una passió contagiosa, el senyor Bonet ens desvela les intencions arquitectòniques i també espirituals –en cert sentit indistingibles– de l'obra i del seu autor. Un record inoblidable.

A la Casa del Tibet ens esperen Wangchen, el monjo que la dirigeix; Montse Castellà, coordinadora de les entitats budistes catalanes i que també va formar part del grup de Nova York, i representants del budisme zen local. Wangchen ens commou i també ens fa riure amb la narració de la seva vida, que va des de l'assassinat de la seva mare a mans de l'exèrcit xinès fins a l'encontre providencial amb un milionari monegasc disposat a pagar-li un local a Barcelona a canvi d'«uns quants» ensenyaments espirituals.

Dilluns, 25 d'octubre

Avui anem a Badalona, o *Badalonia*, com diuen alguns dels nostres visitants. Primer a l'ajuntament, on el company de viatge que ens faltava per retrobar, el regidor de Ciutadania i Convivència Josep Pera, ens explica la feina feta per gestionar la diversitat religiosa local.

En sortir tenim un nou moment d'aquests imprevistos i especials, però en aquest cas de pànic. Mig grup s'ha extraviat, ha passat de llarg la cafeteria on hem de trobar-nos i ha aparegut a la platja, i a l'altre mig no ens deixen entrar perquè no hem reservat. Mentre uns ens preguntem on anem i els altres s'interroguen sobre on són, ens truca el regidor per avisar-nos que des de la seva finestra pot veure, «al mig de la plaça, tot sol, un hindú amb unes maletes». És Acharya, a qui avui hem de portar a agafar l'avió, i sortim volant a recuperar-lo! Superat el moment i després de riure una mica, continuem cap al temple sikh local, on la comunitat ens ha preparat el seu tradicional dinar d'acollida.

A Sant Roc, els membres del grup de diàleg interreligiós del barri ens esperen per passejar-nos per la zona i explicar-nos les històries, sovint dramàtiques, de vegades miraculoses, que hi tenen lloc a cada instant. Passem per l'oratori acabat d'inaugurar de la comunitat musulmana pakistanesa, precisament aquell que, ara fa un any i uns mesos, explicàvem a Nova York que estava costant Déu i ajuda obrir per culpa de les pors que suscitava; uns dies després de la inauguració, es diria que dels temors pràcticament no en quedava traça. També passem pel saló del Regne dels Testimonis de Jehovà, la plaça Camarón –on hi ha l'església gitana– i el col·legi L'Estonnac, on

dues professores i quatre alumnes d'origens molt diferents i representatius del barri se'ns uneixen. Acabem a la parròquia, amb la gent de la Fundació Ateneu de Sant Roc i el responsable del Consorci Badalona Sud, Miquel Dosta, perquè ens expliquin més coses de la zona.

Descobrint Sant Roc, a Badalona.

A Robina encara se li allargarà una mica l'estada a Badalona, perquè el consolat dels Estats Units ha volgut aprofitar per organitzar un acte on presentés la seva feina. La xerrada té lloc a la seu d'AMICS, entitat de musulmans i musulmanes del barri de la Pau. Davant d'una audiència majoritàriament femenina, incloses moltes professionals locals, Robina torna a inspirar.

Dimarts, 26 d'octubre

Malgrat que els i les nostres líders marxen demà, avui és l'últim dia del programa i ens dediquem a fer balanç i a compartir unes reflexions finals. Tot plegat amb un estil proper, senzill i sense pretensions, que és l'estil de lideratge que ens han mostrat. Tot i la gana o l'atipament, el cansament o les ànsies de visitar la ciutat més que de seure a escoltar presentacions, sempre han tingut la generositat de donar-nos facilitats i la humilitat de seguir l'agenda prevista, posant-se al servei del grup.

Un programa com aquest, quan el protagonitzen persones així, té una influència positiva i a llarg termini en el context en què es desenvolupa, a través de la (molta) gent amb qui aquests dies ens hem creuat de forma prevista o imprevista. Però, en definitiva, aquest programa és sobretot una experiència de convivència humana, que posa a prova les persones i els seus valors i principis més essencials. És en primer lloc en aquest sentit que pensem que ens hem de felicitar, donar les gràcies i emplaçar-nos a la propera trobada, que en aquest cas serà a Glasgow –si Déu i els déus volen, és clar.